

CII 473
30.12.1990

WSTĘP

Nowa postkomunistyczna rzeczywistość w Europie Środkowo- i Południowo-Wschodniej rodzi wiele problemów, z którymi muszą uporać się społeczeństwa poszczególnych krajów, grupy narodowe, etniczne, wyznaniowe czy kulturowe.

W bieżącym numerze pragniemy skoncentrować uwagę na zagadnieniach, które w szczególny sposób określają sytuację w tym rejonie Europy, a związane są z poszukiwaniem nowej tożsamości politycznej i kulturowej.

Próbowo ustalenia źródeł szeroko rozumianego kryzysu tożsamości towarzyszą rozważania na temat istotnych cech społeczeństwa realnego socjalizmu, trudności w przewyciężaniu niektórych poglądów i postaw oraz poszukiwania rozwiązań mogących pomóc w pokonywaniu wielu uprzedzeń i sprzyjających samoidentyfikacji, a także ustaleniu nowych zasad współżycia w społeczeństwie i z sąsiednimi narodami.

Po kilku latach transformacji wciąż nierozwiązywalnym pozostaje konflikt między chęcią i koniecznością otwarcia Wschodu na świat a ochroną przed negatywnymi skutkami postępu cywilizacyjnego Zachodu. Społeczeństwom środkowoeuropejskim nadal trudno uporać się z równoczesnym odbudowywaniem tożsamości narodowej i przekazywaniem części praw suwerennych instytucjom ponadnarodowym czy strukturom regionalnym.

W wielu krajach konfliktogene pozostają stosunki z mniejszościami narodowymi.

Z poszukiwaniem nowej tożsamości przez kraje Europy Środkowo- i Południowo-Wschodniej nierozzerwalnie związana jest dyskusja o prawie narodów do samostanowienia zamieszczona w odrębnym bloku tematycznym.

Autorzy poszczególnych tekstów opublikowanych w tym numerze obejmują szerokie spektrum zagadnień związanych z transformacją państw postkomunistycznych, wymagających zarówno kompleksowych, jak i indywidualnych rozwiązań. Ich przemyślenia, analizy i sugestie przyszłościowych rozwiązań cechuje umiarkowany optymizm co do możliwości przewyciężenia przeszłości i zbudowania nowej rzeczywistości. Jest to jednak proces długotrwały, bowiem stosunkowo szybko zmienić można ustrój polityczny, wolniej system gospodarowania, najtrudniej natomiast mentalność.

AUTORZY ARTYKUŁÓW

Anna Wolff-Powęska, prof., Instytut Zachodni

Jerzy Szacki, prof., Uniwersytet Warszawski

Bohdan Czarnocki, emer. prof., Montreal–Warszawa

Géza Jeszenszky, prof., b. minister spraw zagranicznych Węgier (1991 - 1993)

Nina Dobrković, dr, International Forum for Peace, Belgrad

Valeria Heuberger, dr, Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut

Marian Szczepaniak, prof. Akademii Ekonomicznej, Poznań

Jan Barcz, prof., ambasador RP w Austrii

Jochen Franzke, dr hab., Wirtschafts- und Sozialwissenschaftliche Fakultät,
Uniwersytet w Poczdamie

Jörg Fisch, prof., Historisches Seminar, Uniwersytet w Zurichu

Lech Janicki prof., Instytut Zachodni

Tomasz Schramm, prof. UAM, Instytut Historii UAM

Eberhard Schulz, emer. prof., Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik

Tadeusz S. Wróblewski, prof. Instytutu Zachodniego